ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкІы

№ 32 (21045)

2016-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ МЭЗАЕМ и 26-рэ

къыхэтиутыгъэхэр акІи нэмыкІ къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ПАРЛАМЕНТЫМ ИЯ LVI-рэ ЗЭХЭСЫГЪУ

Мэкъумэщ хъызмэтымрэ псэу къалэм къыІэкІахьэрэмрэ

Тыгъуасэ, мэзаем и 25-м, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм зичэзыу зэхэсыгъо иІагъ. Ащ хэлэжьагъэх АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьаІэу ЛІыІужъу Адамэ, АР-м и Конституционнэ Хьыкум и Тхьаматэу ЛІыхьэтыкъо Аскэр, прокурор шъхьаІэу Василий Пословскэр, федеральнэ ыкІи республикэ къулыкъухэм, ведомствэхэм япащэхэр. Зэхэсыгъор зэрищагъ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм.

Повесткэм Іофыгъо 73-рэ щыгъэнэфэгъагъ. Ахэм атегущыІэнхэр рамыгъажьэзэ, АР-м и ЛІышъхьэ АР-м и Конституционнэ Хьыкум исудьяу блэкІыгъэ зэхэсыгъом щагъэнэфэгъэ Ирина Жидких ар къэзыушыхьатырэ тхылъыр ритыжьыгъ, фэгушІуагъ. Нэужым повесткэмкІэ апэрэ Іофыгъоу щытыгъэм — Андырхъое Анжелэ Кощхьэблэ районым исуд участкэу N 1-м имировой судьяу гъэнэфэгъэным — тегущыІагъэх ыкІи дырагъэштагъ. Джащ фэдэу Владимир Шматовыр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм илІыкІоу АР-м и Очыл палатэ икомиссиеу квалификациехэм афэгъэзагъэм хэгъэхьэгъэным зэдытегущыІагъэх ыкІи игъоу алъытагъ.

Ахэм «Парламент сыхьатыр» къакІэлъыкІуагъ. Ащ ІофыгъуитІу къыдыхэлъытэгъагъ. Апэрэр ІэкІыбым къырамыщэу мыщ къыщыдагъэкІырэ ыкІи къыщагъэкІырэ мэкъумэщ продукцием дгъэфедэным къыфэкІогъэнымкІэ гъэцэкІагъэ хъугъэхэр ары. АР-м мэкъумэщ хъызмэтымкІэ иминистрэу Юрий Петровым ащ фэгъэхьыгъэ докладэу къышІыгъэм отраслэм илъэныкъо пэпчъ хэушъхьафыкІыгъэу къыщыщыуцугъ. Кризисым къиныгъохэр къыздихьыгъэх нахь мышІэми, мэкъу-мэщым дэлажьэхэрэм яІофшІэн къызэрэщамыгъэкІагъэм ащ къыкІигъэтхъыгъ. Щэм хэшІыкІыгъэ гъомылапхъэхэм, тыгъэгъэзэ дагъэм якъыдэгъэкІын, садхэм языкъегъэІэтыжьын, былымхъуным, фэбапІэхэм язегъэушъомбгъун, чІыгулэжьыным ыкІи нэмыкІхэм алъэныкъокІэ хэхъоныгъэхэм къатегущыІагъ, пчъагъэхэмкІэ къыушыхьатыжьыгъэх, пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыгъэхэм ащигъэгъозагъэх.

Іофхэр мыдэихэу министрэм къыІуагъэми, АР-м и ЛІышъхьэ доклад ужым иеплъыкІэхэр къыриІотыкІыхэзэ, ІэкІыбым къырамыщэу мыщ къыщыдагъэкІырэ продукцием дгъэфедэным тыкъыфэкІоным пае шІагъэр джыри макІэу зэрилъытэрэм къыкІигъэтхъыгъ, анахьыбэу анаІэ зытырагъэтын фаехэр къыхигъэщыгъэх.

— *Республикэм къыщыдэгъэкІэу, щыІуогъэкІыжь закъокІэ хъущтэп,* — къыІуагъ ащ. — *Ащ фэдэ къызщыдамыгъэкІырэ чІыпІэ зэфэшъхьафыбэхэм жъугъэу ащыІугъэкІыным тыкъыфэкІон фае. Джащыгъур ары ІэкІыбым къытимыщэу, тэ къыдэдгъэкІырэр дгъэфедэным тыкъыфэкІуагъэу зытІон тлъэкІыщтыр.*

Депутатхэми упчІэхэр бэу къызэлъатыгъэх. Сад гектар 650-м ехъу республикэм щагъэтІысхьагъэу, фэбэпІэ комплексхэм заушъомбгъу нахь мышІэми, тибэдзэршІыпІэхэм мыІэрысэр зэращылъапІэр, хэтэрыкІхэм ауасэ зэрэдэкІуаерэр ахэм къыхагъэщыгъ, былымхъуным, пцэжъыехъуным япхыгъэ упчІэхэр къатыгъэх, предложениехэр къахьыгъэх.

«Парламент сыхьатым» Мыекъуапэщыпсэухэрэрпсэузашъохэрэм изытет епхыгъэ Іофыгъори къыдыхэлъытэгъагъ. Псым изытет уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр, къалэм ирайонхэм ащыщхэм ар шІоркъ дэдэу зэраІэкІахьэрэр ары анахьэу къыхагъэщыгъэр. Ар къызхэкІырэм щигъэгъозагъэх АР-м псэолъэшІынымкІэ, транспортымкІэ, псэупІэ-коммунальнэ ыкІи гъогу хъызмэтхэмкІэ иминистрэ игуадзэу Хьаткъо Рэмэзанэ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, кІымэфэ уахътэу щтыргъукІ зыхъукІэ, къушъхьэхэм мылэу ательым икъэжъун къызэтеуцо ыкІи псым къыщымыкІэным фэшІ псыхьоу Цыцэ ипс къыхагъахьэ. ЧІыпІэу ар зыщычъэрэм ыпкъ къикІэу, осымрэ ощххэмрэ яягъэ лъэшэу екІышъ, псынкІэу шІоркъ мэхъу. Ары псэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэр зашъорэри шІоркъыныр къызхэкІырэр. Пстэумэ ауж псыр зауплъэкІум, цІыфым ипсауныгъэ иягъэ ащ емыкІыщтэу агъэунэфыгъэу къыІуагъ.

АР-м и ЛІышъхьи депутатхэми ащ дырагъэштагъэп, министрэм игуадзэ упчІэхэр бэу фагъэзагъэх, республикэм икъэлэ шъхьаІэ псэу къыІэкІахьэрэр зыпкъ игъэуцожьыгъэныр мы министерствэмрэ къэлэ администрациемрэ зэдыраІофэу зэрэщытыр къыхагъэщыгъ. ТхьакІущынэ Аслъан къалэм щыпсэухэрэр псэу зашъохэрэм иІофыгъо зыщытегущыІэхэрэ зэхэсыгъом къэлэ администрацием ипащэ къызэремыкІоныІагъэм зэримыгъэразэрэр пхъашэу къыхигъэщыгъ, къыкІэлъыкІорэ зэхэсыгъом ащ джыри къыфагъэзэжьынэу къариІуагъ.

АР-м и УплъэкІокІо-лъытэкІо палатэ 2015-рэ илъэсым Іофэу ышІагъэм фэгъэхьыгъэ докладэу ащ ипащэу Елена Матвеевам къышІыгъэми депутатхэр едэІугъэх. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, илъэсым къыкІоцІ лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ уплъэкІуни 10 объект 63-мэ ащызэхащагъ. ПстэумкІи бюджет ахъщэу сомэ миллиарди 2,8-р гъэфедагъэ зэрэхъугъэр ауплъэкІугъ. Сомэ миллион 342-м игъэфедэнкІэ хэукъоныгъэхэр къыхагъэщыгъэх, правэухъумэкІо къулыкъухэр ахэплъэнхэу материали 4 афатІупщыгъ, сомэ миллиони 3,5-рэм къэралыгъом къыфырагъэгъэзэжьыгъ. АР-м и ЛІышъхьэ иупчІэ джэуап къыритыжьызэ, Е. Матвеевам къызэриІуагъэмкІэ, хэукъоныгъэхэм янахьыбэр ахъщэр зищыкІагъэм зэрэпэІуамыгъэхьагъэм епхыгъ.

Нэужым лъэныкъо зэфэшъхьафхэм афэгъэхьыгъэхэу законхэм, законопроектхэм депутатхэр атегущыІагъэх, аштагъэх, нэмыкІ субъектхэм язаконихъухьэ органхэр кІэщакІо зыфэхъугъэхэм ахаплъэхи адырагъэштагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ЫнаIэ тыригъэтыщт

Мыекъуапэ ирайонхэм ащыщэу «Восходым» щыпсэурэ цIыфхэр гумэкIыгъо хэфагъэх. Ахэр зэрыс унэхэр зытет чIыгухэр илъэс пчъагъэ хъугъэу УФ-м зыкъэухъумэжьыгъэнымкIэ и Министерствэ хэхьэх. Ащ къыхэкIэу яунае ашIыжьынхэ алъэкIырэп.

ГумэкIыгъор дагъэзыжьыным пае цIыфхэм къулыкъу зэфэшъхьафхэм зафагъэзагъ, ау IэпыIэгъу агъотыгъэп. Нэужым хэкIыпIэ лъыхъухэу «Народнэ фронтым» икъутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм екIолIагъэх.

«Народнэ фронтым» илIыкIохэр а псэупIэм мы мафэхэм щыIагъэх, цIыфхэм заIуагъэкIагъ. «Фронтовикхэр» зэрэщагъэгъозагъэхэмкIэ, мыщ фэдэ гумэкIыгъо нэбгырэ 80-м ехъумэ непэ яI. Урамэу Дорожнэм къыщызэрэугъоигъэхэм ячIыгу Iахьхэм къарыкIощтыр ашIэрэп. Яунэхэр зытет чIыгухэр тхылъхэмкIэ а министерствэм зэрепхыгъэхэм къыхэкIэу, ащэжьышъухэрэп. Пстэуми анахь гумэкIыгъо шъхьаIэу «Восходым» щыпсэухэрэм яIэр япсэупIэхэр яунаеу зэрамышIыжьышъухэрэр ары.

Алевтина Богачевар гущыIэгъу къызытфэхъум тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, мы районым илъэс 20-м ехъугъэу щэпсэу. Ащ иунагъо игъусэу къалэу Мурманскэ къикIыжьи Мыекъуапэ къэкIожьыгъагъ.

— Мы гумэкIыгъор зытиIэр бэшIагъэ, — къеIуатэ Алевтинэ. — ЫпэкIэ хэбзэIахьхэр зэрэттырэ тхылъхэр мазэ къэс къытфахьыщтыгъэмэ, мы аужырэ илъэсхэм ахэр къытфэмыкIожьыхэ хъугъэ. Аущтэу зыкIэхъугъэр зэхэтфынэу тызыкIэупчIэм, къэтшIагъ тиунэхэр зытет чIыгухэр зэпхыгъэхэр.

«Народнэ фронтым» икъутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм итхьамэтэгъоу Анатолий Лелюк къызэриIуагъэмкIэ, блэкIыгъэ илъэсым итыгъэгъазэ мы гумэкIыгъом идэгъэзыжьынкIэ IэпыIэгъу къафэхъунхэу «Восходым» щыпсэухэрэр «фронтовикхэм» къякIолIагъэх.

— Iофыгъор зэхэтфынэу къэлэ администрацием тхылъхэр фэдгъэхьыгъэх, — къыIуагъ Анатолий Лелюк. — ЦIыфхэм яунэхэр зытет чIыгухэм апылъ тхылъхэр къаугъоинхэу ыкIи ахэр къэлэ администрацием рахьылIэнхэу непэ зэдаштагъ.

Къэлэ администрацием къикIыгъэ лIыкIоу цIыфхэм гущыIэгъу къафэхъугъэм гумэкIыгъор зэшIохыгъэ хъунэу къыгъэгугъагъэх.

«Восходым» хэхьэрэ чIыгухэм азыныкъор джырэкIэ цIыфхэм яунаеу ашIыжьыгъ. БлэкIыгъэ илъэсым къыщегъэжьагъэу УФ-м зыкъэухъумэжьыгъэнымкIэ и Министерствэ ичIыгухэр муниципалитетхэм арищыжьыгъагъ. Къэнэжьыгъэ чIыгухэм афэгъэхьыгъэу мы министерствэм джы зыфагъэзэщт.

«Народнэ фронтым» ишъолъыр къутамэу Адыгеим щыIэм мы Iофыгъом ынаIэ тетыщт, гумэкIыгъор зэхэфыгъэ зэрэхъурэм лъыплъэщт.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

ЯмэфэкI апэрэу хагъэунэфыкIыгъ

Мэзаем и 17-м Урысые студенческэ отрядхэм я Мафэ апэрэу хагъэунэфыкIыгъ. Адыгеим ар илъэсипшI хъугъэ зыщызэхащагъэр.

Мы мафэм ехъулIэу мэфэкI Iофтхьабзэхэр концертнэ залэу «Налмэсым» щыкIуагъэх. ПэшIорыгъэшъ программэу зэхагъэуцуагъэм тетэу къекIолIагъэхэм концерт къафагъэлъэгъуагъ, КВН зэхащагъ. Джащ фэдэу мы мэфэкIым къыдыхэлъытагъэу мэзаем и 23-м республикэм спортивнэ зэнэкъокъу щыкIуагъ.

АдыгеимкIэ студенческэ отрядхэм япащэу Ярослав Борсук къызэриIуагъэмкIэ, икIыгъэ илъэсым Советскэ Союзым и ЛIыхъужъэу Андырхъое Хъусенэ ыцIэкIэ псэолъэшI отряд зэхащагъ. Ащ хэтхэр къалэу Волгодонскэ АЭС-р щашIы зэхъум яплIэнэрэ энергоблокым игъэпсын хэлэжьагъэх. Отрядым хэтэу, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым истудентэу Артем Поляничко «Лучший боец «РосАтом-2015» зыфиIорэ цIэр къыфагъэшъошагъ. Iоныгъо мазэм «Скажи курению — THE END» зыцIэ проектыр щыIэныгъэм щыпхыращыным фэшI Мыекъопэ къэлэ администрацием грант организацием къыфигъэшъошагъ.

Хэгъэгу зэошхом ТекIоныгъэ къызыщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ Iофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр мы организацием зэхищагъэх, Мыекъуапэ фэгъэхьыгъэ тарихъхэр къыздэхьэгъэ буклетхэр ашIыгъэх, телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфиIорэр ягъусэу архитектурнэ саугъэтхэм афэгъэхьыгъэ фильм зэхагъэуцуагъ. Джащ фэдэу апшъэрэ ыкIи гурыт сэнэхьат зыщызэрагъэгъотырэ гъэсэныгъэ учреждениехэм джэгукIэ зэфэшъхьафхэр ащызэхащагъэх.

КъэIогъэн фае Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым иотрядэу «Майкопский Технолог» зыфиIорэр 2015-рэ илъэсым чъэпыогъу мазэм Амурскэ шъолъырым космодромэу «Восточный» зыфиIорэм псэолъэшIыным епхыгъэ IофшIэнхэр щаухыжьынхэмкIэ IэпыIэгъу зэрафэхъугъэр. Джащ фэдэу 2018-рэ илъэсым Ростов-на-Дону футболымкIэ щыкIощт дунэе чемпионатым фагъэхьазырырэ стадионым ишIыни хэлэжьэнхэу зэзэгъыныгъэ къадашIыгъ.

ПIАТIЫКЪО Анет.

Зэрарэу къыхьыгъэр къалъытагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэхэсыгъоу иIагъэм Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем къызэрэщиIуагъэмкIэ, мыгъэ пэтхъу-Iутхъум ыкIи гриппым зэрарышхо цIыфхэм арихыгъ.

Тызхэт илъэсым пыкIыгъэ мазэрэ ныкъорэм къыкIоцI пэтхъу-Iутхъу ыкIи грипп къызэузыгъэу нэбгырэ 11988-рэ, ахэм ащыщэу гриппыр — 378-мэ, «свиной» гриппыр нэбгырэ 291-мэ къяузыгъэу агъэунэфыгъ. БлэкIыгъэ илъэсым елъытыгъэмэ, мыгъэ мы пчъагъэр гурыт шапхъэхэм процент 72,1-кIэ анахьыб. Сымаджэ хъугъэхэм азыныкъор кIэлэцIыкIух.

Ащ нэмыкIэу, сымэджэщым чIэмылъыгъэхэу, ау тхьабыл плъыр-стыр узыр къяузыгъэу нэбгырэ 851-рэ агъэунэфыгъ. Ар блэкIыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, фэди 3,8-кIэ нахьыб. 2016-рэ илъэсым нэбгырэ 13-мэ сымэджэщым чIэмылъыгъэу а узым ыпкъ къикIыкIэ ядунай ахъожьыгъ.

КъызэралъытагъэмкIэ, пэтхъу-Iутхъум ыкIи гриппым сомэ миллиони 160-м ехъу зэрар къыхьыгъ. 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм пэтхъу-Iутхъур ыкIи гриппыр къызэузыгъэхэу сымэджэщхэм ащагъэхъужьыгъэхэм сомэ миллион 11-м ехъу апэIухьагъ.

Мэрэтыкъо Рустем къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, гриппыр ыкIи тхьабыл плъыр-стыр уз зиIагъэхэм вакцинэ зыхарагъэлъхьагъэп. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 111524-мэ вакцинэ ахалъхьагъ, республикэм исхэм япроцент 25-рэ ар мэхъу.

Министрэм къызэриIуагъэмкIэ, цIыфыбэ сымаджэ зыщыхъурэ уахътэр текIыгъ. ШIуагъэ къэзытыгъэу алъытэрэр республикэм ит гъэсэпIэ ыкIи IэзэпIэ-профилактическэ учреждениехэм Iофтхьабзэхэр зэращызэхащагъэхэр ары. Медицинэм иIофышIэхэр чанэу зэрэлэжьагъэхэм, амбулаторнэ-поликлиническэ учреждениехэм зыгъэпсэфыгъо мафэхэм Iоф зэрашIагъэм, чIыпIэ тедзэхэр стационархэм зэращагъэпсыгъэхэм мэхьанэшхо яIагъ. Мыхэм ыкIи нэмыкI Iофтхьабзэу республикэм щызэхащагъэхэм яшIуагъэкIэ, щылэ мазэм ыкIэм кIэлэцIыкIоу сымаджэхэрэм япчъагъэ фэдэ 1,7-кIэ нахь макIэ хъугъэ. Мэзаем и 18-м ехъулIэу сымэджэ хьылъэ сабыйхэм ахэтыгъэп. Зыныбжь икъугъэхэм ащыщэу пневмоние яIэу нэбгыри 6 реанимацием илъыгъ.

IэзэпIэ учреждениехэм икъу фэдизэу Iэзэгъу уцхэр агъотыным, аптекэхэм ателъхэм ауасэ къамыIэтыным, джащ фэдэу цIыфхэр мысымэджэнхэм фэIорышIэщт пэшIорыгъэшъ IофшIэныр гъэлъэшыгъэным Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан мэхьанэшхо ритыгъ. Мы пшъэрылъхэр гъэцэкIэгъэнхэм фэшI АР-м изаконопроектэу «Псауныгъэр къэухъумэгъэным ылъэныкъокIэ чIыпIэ зыгъэIорышIэжьын къулыкъухэм фитыныгъэу яIэхэр зэшIохыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэр Адыгеим щагъэхьазырыгъ. ЦIыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным, ахэр вакцинацие шIыгъэнхэм фэIорышIэщт Iофтхьабзэхэр хэбзэгъэуцугъэм къыдыхэлъытагъэх.

(Тикорр.).

Епаткэм фэраз

Мыекъуапэ щыпсэурэ Дыды Нурдин ирэзэныгъэ тхыгъэ АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэу Александр Речицкэм къыфэкIуагъ. Гъогу-патруль къулыкъум иинспекторэу Андрей Епаткэм изекIуакI ары ар зыфэгъэхьыгъэр.

2015-рэ илъэсым тыгъэгъазэм ыкIэм гъогу хъугъэ-шIагъэм Нурдин зыхэфэм, апэу къэсыгъэхэм Андрей Епаткэр ахэтыгъ. ИщыкIэгъэ тхылъхэр дэгъоу, псынкIэу ащ зэритхыгъэхэм ишIуагъэкIэ, страховой тынхэр Нурдин игъом къыфатIупщыгъэх.

ЗиIофшIэн фэшъыпкъэхэу, гъэсэныгъэ дэгъу зиIэ IофышIэхэр къызэрэхахырэмкIэ Александр Речицкэм зэрэфэразэр, псауныгъэ яIэу, гъэхъагъэхэр ашIызэ лъыкIотэнхэу авторым итхыгъэ къыщеIо.

Псауныгъ

Псауныгъэм нахь лъапIэ дунаим тетэп. Уахътэр лъыкIуатэ къэс ащ икъэухъумэнкIэ, игъэпытэнкIэ амалыкIэхэр къыхахых.

ЯщыкIэгъэ **дэдагъ**

Тиреспубликэ пштэмэ, мы къулыкъум хэхъоныгъэу ышIыхэрэм зэу ащыщ социальнэ мэхьанэ зиIэ псэуалъэхэр къоджэ псэупIэхэм зэращагъэпсыхэрэр. Ахэр анахьэу фельдшер-мамыку IэзапIэхэр (ФАП) арых. Мы аужырэ илъэси 5 закъом Адыгеим ащ фэдэ псэолъэ 28-рэ къыщызэIуахыгъ. 2020-рэ илъэсым ехъулIэу ФАП-хэм япчъагъэ джыри 20 фэдиз къыхэхъонэу агъэнафэ.

Мыхэм зэу ащыщ Шэуджэн районым ит къуаджэу Пщыжъхьаблэ щагъэпсыгъэ фельдшер-мамыку IэзапIэр. Ащ сомэ миллиони 2-рэ мин 900-рэ пэIуагъэхьагъ.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэу ашIыгъэ IэзапIэм нэр егъэгушIо, гуIэтыпIэу зэтырагъэпсыхьагъ, ыкIоцI фабэ. ЦIыфхэр бэрэ зэжэгъэхэ, социальнэ мэхьанэ зиIэ мыщ фэдэ псэолъакIэ яIэ зэрэхъугъэмкIэ мэгушIох.

Ащ зиIахьышIу хэзышIыхьагъэхэм зэкIэми афэразэх.

— КъызэIуахыгъэкIэ IэзапIэм ягуапэу къакIорэр нахьыбэ хъугъэ, — къеIуатэ ащ ипащэу Гафурэ Сарет. — Мыщ ыпэкIэ къиныгъоу тызхэтыгъэр макIэп. Унэу тызчIэсыгъэр къэмыфабэу, къытатырэ Iэзэгъу уцхэр зыщытIыгъыщтхэ чIыпIэхэр тимыIэхэу... Ахэм апкъ къикIыкIэ икъу фэдизэу цIыфхэм тяIэзэн тлъэкIыщтыгъэп. Джы мары шъолъэгъу унакIэр дахэу зэрэзэтырагъэпсыхьагъэр — псы фаби, чъыIи тиIэх, кабинетхэмкIи зэтеутыгъ.

ЗэкIэмкIи нэбгырэ 679-мэ яфэIо-фашIэхэр афагъэцакIэх. Ахэм ащыщэу нэбгыри 137-р кIэлэцIыкIух. План гъэнэфагъэм тетэу нахьыжъхэми, сабыйхэми мазэ къэс вакцинэхэр ахалъхьэх. Врачым къафыритхыкIырэм елъытыгъэу капельницэхэр афашIых. Ахэм ямызакъоу, бзылъфыгъэ лъэрмыхьхэми алъэплъэх.

Iэзэгъу уцхэмкIэ гумэкIыгъохэр яIэхэмэ зыщыдгъэгъозагъ.

— Апэрэ IэпыIэгъур ядгъэгъотыныр ары пшъэрылъ шъхьаIэу тиIэр, — еIо Сарет. — АщкIэ зэкIэ тищыкIэгъэщтыр район сымэджэщым къытетых.

IэзапIэм нэбгыритIу Iоф щызышIэрэр, ар къуаджэм дэсым ипчъагъэ телъытагъ. ЫгукIи ыпсэкIи зыфэщэгъэ сэнэхьатым Гафурэ Сарет илъэс 46-рэ хъугъэ емызэщыжьэу зырылажьэрэр. Сыдигъо уеолIагъэми, нэгушIоу къыппэгъокIы, фэлъэкIыщтыр сымаджэм репэсы. ГукIэгъушхо цIыфхэм афыриI.

Ежьыри къоджэдэсхэм лъэшэу агъэлъапIэ. Илъэс зэкIэлъыкIохэм IэзэнымкIэ IэпэIэсэныгъэ иIэ хъугъэ. ЦIыфым илажьэр дэгъоу къешIэ ыкIи чыжьэу ымыгъакIохэу бэмэ ишIуагъэ аригъэкIын елъэкIы. Ежь иамал къымыхьыгъэу къызышIошIырэм, сымаджэр врачым дэжь егъакIо.

Илъэс пчъагъэрэ ыгу етыгъэу Iоф зэришIагъэм пае Сарет щытхъу тхылъхэр къыфагъэшъошагъэх ыкIи IофшIэным ветеран хъугъэ. Ау щытхъу пстэуми анахь шъхьаIэр цIыфхэм уищытхъу ябгъэIоныр, ялъытэныгъэ къэблэжьыныр ары. Ар сигущыIэгъу къыдэхъугъ.

Хэтрэ цIыфи иIофшIэн нэмыкIэу гухахъо зыхигъуатэу, зэолIэжьырэр иунагъу. Ишъхьэгъусэу Хьалидэрэ ежьырэ сабыищ зэдапIугъ, гъогу дахэ тырагъэхьагъэх. Ахэм къакIэхъухьажьыгъэ пхъорэлъф-къорэлъфэу нэбгыри 6-мэ гушхоныгъэ ахагъуатэ.

IЭШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэм арытхэр: **Гафурэ Сарет кIэлэцIыкIу сымаджэм еIазэ; къоджэ ФАП-р.**

Цыхьэ афэпшIы хъущта?

«Урысые гъэзетым» имедиагупчэ бэмышIэу щыкIогъэ Iэнэ хъураем Iофыгъо шъхьаIэу зыщытегущыIагъэхэр тикъэралыгъо къыщыдагъэкIырэ Iэзэгъу уцхэм цыхьэ афэпшIы хъущтмэ, фармацевтикэм мы лъэныкъомкIэ иIофхэм язытет ары.

Фармацевтикэм ылъапсэр, ипшъэрылъ шъхьаIэр Iэзэгъу уцхэр шапхъэхэм адиштэхэу, шIуагъэ къахьэу, щынэгъончъэхэу ыкIи цIыфхэм ащэфынхэ алъэкIэу къыдэгъэкIыгъэнхэр ары. Росздравнадзорым медицинэ продукцием изытет лъыплъэгъэнымкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэ игуадзэу Сергей Глаголевым къызэрэхигъэщырэмкIэ, «Iэзэгъу уцхэм къэралыгъор алъыплъэным» къикIырэр ахэм ядэгъугъэ, шIуагъэу къахьырэр, цIыфхэм япсаунигъэкIэ щынэгъончъэхэмэ, ахэр икъу фэдизэу аптекэхэм аIэкIахьэхэмэ зэгъэшIэгъэныр, ащыщхэм ауасэ дамыгъэкIоеным гъунэ лъыфыгъэныр ары. Уасэм ылъэныкъокIэ къэралыгъом ыгъэIорышIэхэрэр цIыфхэм япсаунигъэкIэ анахь ящыкIэгъэ Iэзэгъу уцхэм (ЖНВЛП-м) я Перечень хахьэхэрэр ары. ЕтIани ащ къыхигъэхъожьыгъ федеральнэ законэу «Iэзэгъу уцхэм якъегъэкIокIын фэгъэхьыгъ» зыфиIоу икIыгъэ илъэсым аштагъэм Iэзэгъу уцхэр къыдэзыгъэкIыхэрэм пшъэдэкIыжьэу ахьырэр нахь зэригъэпхъэшагъэр.

Специалистхэм къызэрэхагъэщырэмкIэ, аужырэ илъэсхэм Iэзэгъу уцхэм ядэгъугъэ, ахэр шапхъэхэм зэрадиштэхэрэм нахь пхъашэу лъыплъэхэу аублагъ. Росздравнадзорым илIыкIо Iэнэ хъураем къызэрэщиIуагъэмкIэ, «Илъэси 6-кIэ узэкIэIэбэжьмэ, Iэзэгъу уцым ищынэгъончъагъэ дгъэунэфынымкIэ IэубытыпIэ хъущтыгъэр врачэу ахэр зыгъэфедэхэрэм къараIуалIэщтыгъэр, язэфэхьысыжьхэр арыгъэмэ, джы уплъэкIунхэр ашIынхэу, Iэзэгъу уцыр зыгъэфедэгъэ сымаджэхэм ярегистрэ щыIэнэу шапхъэ тэгъэуцу. Ащ ишIуагъэкIэ, сымаджэу Iэзэгъу уцэу тынаIэ зытетыр зэрахьылIагъэхэм ар къызэрашъхьапэрэр, ащ ищынэгъончъагъэ дгъэунэфын тэлъэкIы, врачхэм къаIорэм имызакъоу». ЕтIани Росздравнадзорым фитыныгъэ иI сыд фэдэрэ Iэзэгъу уци ыуплъэкIунэу, ары пакIошъ, мобильнэ лабораториехэр чIыпIэхэм ыгъэкIонхэшъ, экспресс-контроль аригъэшIынэу.

Арэу щыт нахь мышIэми, «фармаконадзор» зыфаIорэм чIыпIэ гъэнэфагъэ щаубыты мафэ къэс сымаджэхэм ахэтырэ врачхэм (врач-практикхэм) язэфэхьысыжьхэм. Ахэм янахьыбэм къызэрэхагъэщырэмкIэ, <u>«Урысыем къыщыдагъэкIырэ Iэзэгъу уцэу уплъэкIунхэр охътабэрэ зэрашIылIэхэрэм цыхьэ афэпшIынэу щыт.</u>

> «Урысыем къыщыдагъэкIырэ Iэзэгъу уцэу уплъэкIунхэр охътабэрэ зэрашIылIэхэрэм цыхьэ афэпшIынэу щыт. Ау тэ тесагъ IэкIыб къэралхэм къащыдагъэкIыхэрэр нахь дэгъоу тлъытэнхэм, ахэм организмэм иягъэу рагъэкIырэр къыдэтымылъытэу.

> Фармацевтикэм ылъапсэр, ипшъэрылъ шъхьаIэр Iэзэгъу уцхэр шапхъэхэм адиштэхэу, шIуагъэ къахьэу, щынэгъончъэхэу ыкIи цIыфхэм ащэфынхэ алъэкIэу къыдэгъэкIыгъэнхэр ары.

Ау тэ тесагъ IэкIыб къэралхэм къащыдагъэкIыхэрэр нахь дэгъоу тлъытэнхэм, ахэм организмэм иягъэу рагъэкIырэр къыдэтымылъытэу. Мыщ дэжьым психологиеми чIыпIэ щыриI: сымадэжэхэм ащыщ горэм урысие препаратым ишIуагъэ къемыкIыгъэу зиIокIэ, ащ дихьыхыщтыр макIэп, клиническэ уплъэкIунэу а Iэзэгъу уцым зэпичыгъэмэ IэкIыб къэралхэм къащашIырэм зыкIи нахь зэрэмыдэир нафэ къашIыми». Мы чIыпIэм къыхэгъэхъожьыгъэн фае тикъэралыгъо ит фармацевтическэ компаниехэм къыдагъэкIырэ Iэзэгъу уцхэм яуплъэкIун охътаби, мылъкушхуи зэрэпагъэкIуадэрэр.

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатэу, псаунигъэр къэухъумэгъэнымкIэ комитетым хэтэу Натхъо Разиет хэлэжьагъ зигугъу къэтшIырэ Iофтхьабзэм. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, <u>«Урысыем къыщыдагъэкIырэ Iэзэгъу уцхэм цыхьэ афэпшIынэу щыт».</u> Ащ дырагъэштагъ Iэнэ хъураем къекIолIагъэхэм ыкIи къыхагъэщыгъ непэ тифарминдустрие шэпхъэшIухэм зэратехьагъэр, технологие пэрытыр зылъэпсэ Iэзэгъу уцхэм якъыдэгъэкIын нахь зэрэпылъыр.

Хэутыгъэхэр къызфигъэфедэзэ зыгъэхьазырыгъэр ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

ДУНЭЕ ЗЭІУКІЭГЪУХЭМРЭ ПІУНЫГЪЭМРЭ

Щытхъум гугъэм хегъахъо

Дунэе шІэжь турнирэу «Тхыдэхэм я Кубок» («Кубок легенд») зыфиІорэр футбол цІыкІумкІэ ябгъонэрэу Москва щыкІуагъ. ЕшІэгъухэр игъонэмысэу тхэкІыжьыгъэ Константин Еременкэм фэгъэхьыгъагъэх. Италием, Германием, Францием, Португалием, Урысыем, нэмыкІхэм яветеран командэхэр зэІукІэгъухэм ахэлэжьагъэх.

Футболым щыцІэрыІохэу Алдониныр, Аленичевыр, Титовыр, фэшъхьафхэри Урысыем ихэшыпыкІыгъэ командэ хэтыгъэх. ІэкІыб хэгъэгухэм къарыкІыгъэхэри дунаим щызэлъашІэх. Урысыем спортымкІэ иминистрэу, футболымкІэ и Союз ипащэу Виталий Мутко ишІуфэс тхылъ къыщеІо илъэс къэс зэхащэрэ зэнэкъокъум дунэе мэхьанэ зэрэратырэр, спортым пыщагъэхэм япчъагъэ зэрэхагъахъорэр. НыбжьыкІэхэр щыІэныгъэм фэгъэсэгъэнхэмкІэ ащ фэдэ зэІукІэгъухэр ящыкІагъэх. Футболист цІэрыІомэ зэращэгъэ егъэджэнзэІукІэгъухэр, къэгъэлъэгъонхэр гъэшІэгъоныгъэх.

Мыекъопэ хэушъхьафыкІыгъэ училищэу сэнэхьатхэр зыщызэрагъэгъотырэм (СПУ), директорыр Хъут Аслъан, ифутбол командэ шІэжь зэІукІэгъухэм чанэу ахэлэжьагъ. Тренерхэу Къошк Адамрэ Рустемрэ агъэсэрэ кІалэхэр Москва хэкум и Шиховской кІэлэцІыкІу Унэ финалныкъом щыІукІагъэх, 4:1-у Адыгеим икІыгъэхэм текІоныгъэр къыдахыгъ.

Апэрэ чІыпІэм къалэу Серпухов ыкІи Мыекъуапэ якомандэхэр фэбэнагъэх. ЕшІэгъу уахътэр 0:0-у аухыгъ, пенальтикІэ 3:1-у Адыгеим илІыкІохэр текІуагъэх.

— ШІухьафтын шъхьаІэр, медальхэр къытфагъэшъошагъэх, — къытиІуагъ тифутболистхэм пэщэныгъэ адызезыхьэгъэ Къошк Адамэ. — Богдан Арладскас къэлапчъэм Іэгуаор зэкІэми анахыбэрэ дидзагъ. Артем Шестеровыр къэлапчъэІут анахь дэгъукІэ алъытагъ. КІэух ешІэгъум пенальтикІэ тикъэлапчъэ къызыдаохэм, гъогогъуи 3 А. Шестеровым Іэгуаор къызэкІидзэжьыгъ, ащ ишІуагъэкІэ тиреспубликэ икомандэ зэнэкъокъум апэрэ чІыпІэр къыщыфагъэшъошагъ.

Адыгеим ифутбол командэ зэнэкъокъум щытхъур къызэрэщыдихыгъэм дакІоу, шІэжь зэІукІэгъум хэлэжьэрэ купхэм яфэІофашІэхэр гъэцэкІэгъэнхэм, зэхэщэн Іофыгъохэм апылъыгъ. ІэкІыб хэгъэгухэм къарыкІыгъэ ешІакІохэр лъэшэу къафэрэзагъэх.

Урысыем футболымкІэ и Союз ипрезидент игуадзэу Никита Симонян Ермэлхьаблэ къыщыхъугъ. «Спартак» Москва, СССР-м ихэшыпыкІыгъэ футбол командэхэм ащешІагъ. Н. Симонян Адыгеим илІыкІохэм къаІукІагъ, зэгъусэхэу нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх. Училищым иеджапІэ ипащэу Хъут Аслъан, зэкІэ тикомандэ хэтхэм «тхьашъуегъэпсэу» къариІожьыгъ.

Сурэтым итхэр: **Адыгеим илІыкІохэу зэІукІэгъухэм ахэлэжьагъэхэр.**

ТИЗЭІУКІЭГЪУ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Тембот ипчыхь

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцІэкІэ щытым непэ пчыхьэзэхахьэу щыкІощтыр Къалмыкъымрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ артистэу Ацумыжъ Тембот июбилей фэгъэхьыгъ.

— Исэнэхьат лъегъэкІуатэ, Тхьэм сэнаущыгъэу къыхилъхьагъэр къызэІуехы, — къытиІуагъ Лъэпкъ театрэм ихудожественнэ пащэу Шъхьэлэхъо Светланэ. — Ацумыжъ Тембот ролэу къышІырэм зэрэхэхьэрэ шІыкІэм искусствэр зышІогъэшІэгъонхэр бэрэ къыкІэупчІэх...

Мурэтэ Чэпай ытхыгъэм техыгъэ спектаклэу «Шъузабэхэр» икІэрыкІэу театрэм щызыгъэуцужьыгъэ артист цІэрыІоу Зыхьэ Зурбый анахьэу къыхигъэщыгъэр зыми фэмыдэу Т. Ацумыжъым ролыр къызэришІырэр ары.

Пчыхьэзэхахьэр сыхьатыр 18:30-м непэ аублэщт, юбилей къэгъэлъэгъонхэм пкІэ лъамытэу театрэм щеплъыщтых.

Сурэтым итхэр: **артистхэр спектаклэу «Шъузабэхэм» хэлажьэх.**

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

ДЗЮДО. СТУДЕНТХЭМ ЯЗЭНЭКЪОКЪУ

Ямедальхэр гъэрекІорэм фэдэх

Урысыем истудентхэм дзюдомкІэ язэнэкъокъу Москва джырэблагъэ щыкІуагъ. Хэгъэгум иапшъэрэ еджэпІэ 49-мэ ябэнакІохэр алырэгъум щызэІукІагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ и Институт щеджэхэрэм медалитІу къыдахыгъ. Тулпэрэ Айдэмыр, кг 81-рэ, дышъэ медалыр къыфагъэшъошагъ. Даур Анзор, кг 73-рэ, джэрз медалыр къыхьыгъ.

А. Тулпарэр Кощхьаблэ щапІугъ, иапэрэ тренерыр ят — Тулпэрэ Аскэрбый. Джырэ уахътэ Айдэмыр ипащэр Бастэ Сэлым. А. Даурым ХьакІэмзые щыригъажьи, дзюдом зыфигъэсагъ, тренерыр ШъэоцІыкІу Мурат. Мыекъуапэ щеджэнэу зеублэм, тренерхэу Бэджыдэ Вячеславрэ Хьакурынэ Дамиррэ пащэ фэхъугъэх.

Физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ Институтым щеджэхэрэ А. Тулпарэмрэ А. Даурымрэ 2015-рэ илъэсым студентхэм яхэгъэгу зэнэкъокъу апэрэ ыкІи ящэнэрэ чІыпІэхэр къыщыдахыгъагъэх. Мыгъэ къахьыгъэ медальхэри ащ фэдэх. Институтым идиректорэу Бгъуашэ Айдэмыр, тренер-кІэлэегъаджэхэу Бастэ Сэлымрэ Нэпсэу Бисльанрэ Москва щыкІогъэ зэнэкъокъум еплъыгъэх, зэхэщэн Іофыгъохэр зэрахьагъэх. Адыгеим дзюдомкІэ ифедерацие тиспортсменхэм къафэгушІуагъ.

Сурэтым итхэр: **Адыгэ къэралыгъо университетым илІыкІохэу Москва щыІагъэхэр.**

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием зыдэщыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр
5063
Индексхэр
52161
52162
Зак. 95

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаІэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр
МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр
ЖакІэмыкъо Аминэт